[4] 1833

Projekt.

Organizacja Wewnętrzna Towarzystwa Demokr: Polskiego.

W dopełnieniu Artykułu 15 Ustaw swoich zasadniczych i w rozwinięciu innych przepisów ogólnych tychże ustaw, ze względu oraz na obecne położenie członków, Towarzystwo Demokratyczne Polskie, ustanowiło i ustanawia następującą organizacyą swoją wewnętrzną.

Tytuł I.

Podział na Sekcye

§ 1. Towarzystwo dzielić się odtąd będzie na Sekcye, stosownie do pobytu członków swoich w różnych miejscach.

§ 2. Członkowie przebywający w jednem mieście lub wsi, jeżeli ich jest pięciu lub więcej, stanowią już jednę oddzielną sekcyę.

§ 3. Sekcye odznaczać się będą numerami porządkowemi podług kolei ich zawiązania się.

§ 4. Jedna Sekcya, przy której będzie centralizacya działań Towarzystwa, nazywać się będzie Sekcją centralną.

§ 5. Każdy członek należy do tej Sekcyi, w miejscu posiedzeń której ciągle lub czasowo przebywa; do żadnej nie jest stale przywiązanym, i w miarę zmiany swego pobytu do każdej należeć może i powinien.

§ 6. Nigdy i pod żadnym pozorem dwie lub więcej Sekcyi w jednem mieście lub wsi istnieć nie mogą; lecz wszyscy członkowie tamże przebywający jednę Sekcyę składać powinni.

§ 7. Czynności jakiekolwiek, wbrew przepisowi §^{fu} 6^{go} predsiębrane, same z siebie nieważności ulegać będą.

§ 8. Sekcya uważa się za zawiązaną, skoro członkowie, zebrani na kollegialne posiedzenie, Sekretarza obiorą, i skoro prowadzenie protokółu posiedzeń rozpoczętem zostanie.

Tytuł II

~~Att~~rybucye i stosunki Sekcyjów

§ 9. Czynności Sekcyjów są ściśle wewnętrzne. Celem ich urządzenia jest ułatwienie wzajemnego porozumiewania się względem wspólnych działań Towarzystwa.

§ 10. Oprócz Sekcyi Centralnej do działania na zewnątrz imieniem Towarzystwa podług poniższych przepisów upoważnionej; żadna inna Sekcya jakakolwiek byłaby liczba członków w niej zasiadających, nie jest mocna, żadnych czynności bądź w imieniu własnem bądź w imieniu ogółu, na zewnątrz Towarzystwa predsiębrać, żadnych zatem odezw, deklaracyi, protestacyi, decyzyi i. t. p. wydawać i ogłaszać; pod nieważnością.

§ 11. Każda Sekcya wybierze sobie, przez głośne kreskowanie, Sekretarza i Kassyera; a w miarę potrzeby Bibliotekarza. Prezydencya zaś na posiedzeniach odbywaną będzie z kolei przez każdego członka (prócz Sekretarza) w porządku jak są w ogólnej liście zapisani.

§12. Obowiązkiem Sekretarza Sekcji jest: utrzymywać protokół posiedzeń, archiwum akt, listę członków należących do Sekcji, i prowadzić korrespondencyą. Kassjer obowiązany jest zbierać fundusze ze składek od członków, ze sprzedaży pism Towarzystwa lub z innych źródeł wpływające i czynić wskazane mu wypłaty, odsyłać zebrane pieniądze do ogólnej Kassy; utrzymywać tego wszystkiego dokładną kontrollę, i zdawać rachunek. Bibliotekarz powinien zachowywać Książki własnością ogólną będące i o stanie Biblioteki rapport zdawać.

§13. Obowiązki Sekretarza, Kassjera i Bibliotekarza trwać będą sześć miesięcy. Może jednak każdy z nich być w każdym czasie uwolnionym lub usuniętym przez Decyzję większości, a nowo wybrany zastąpi jego miejsce aż do ukończenia zaczętego półrocza. Wychodzący po sześciu miesiącach mogą być na nowo obranemi.

§14. Zdawanie rachunków kassowych i Bibliotecznych odbywać się będzie co sześć miesięcy lub prędzej, to jest przed każdym nowym wyborem Kassjera i Bibliotekarza. W każdym oraz razie, skoro większość uzna tego potrzebę, złożenie rachunków niezwłoczne dopełnionem być winno.

§15. Posiedzenia Sekcji odbywać się będą zwyczajnie raz w tydzień, w dniu godzinie i miejscu na to oznaczonem. Nadzwyczajne w razie potrzeby Sekretarz na żądanie jednego lub więcej członków zwołuje.

§16. Wszelkie posiedzenia nie będą publicznemi i żaden nie członek na nich znajdować się nie może pod nieważnością zaszłych na takiem posiedzeniu czynności.

§17. Na każdem posiedzeniu termin następnego w protokole będzie oznaczonym, o którym członkowie obecni będą tém samem zawiadomieni, nieobecnych zaś Sekretarz zawiadomi.

§18. Sekretarz wzywa członków na posiedzenia bądź ustnie bądź piśmiennie, osobiście lub przez pośrednictwo innych członków.

§19. Protokół każdego posiedzenia obejmować będzie:

a. Wzmiankę imienną członków obecnych i nieobecnych,

b. wzmiankę o odczytaniu i przyjęciu, lub odrzuceniu przyjęcia protokołu poprzedniego posiedzenia.

c. wzmiankę o odczytaniu korrespondencji nadesłanych i treść ważniejszych, oraz decyzje w tej mierze nastąpione.

d. we wszelkich przedmiotach na posiedzeniu wnoszonych, treść wniosków i decyzji z nadmienieniem czy jednomyślnością lub większością głosów, i jako wydane były; a w materjach ważniejszych powody decyzji.

§20. Zapisywanie w protokole całej dyskussji i zdań pojedynczych członków nie jest koniecznem, wyjąwszy przedmioty, których ważność tegoby wymagała. Wszakże każdy członek będący w mniejszości co do decyzji jakiegobądź przedmiotu, ma prawo żądać zapisania w protokole swojego przeciwnego większości zdania, lecz w takim razie i powody odpowiednie większości zapisane być powinny.

§21. Protokół każdego posiedzenia na następnem odczytany i przyjęty być powinien. Może być jednak odczytanie lub przyjęcie odłożonem do dalszego posiedzenia, jeżeli dla krótkości czasu między posiedzeniami, lub dla innych przeszkód protokół nie mógł być uporządkowanym; albo gdyby po odczytaniu dla wniesionych i przez większość dopuszczonych uwag redakcya jego zaraz poprawiona i przyjętą być nie mogła.

§22. Każdy protokół winien być podpisanym przez Sekretarza i Prezydującego na posiedzeniu, na którem był ostatecznie przyjęty, lub w razie przeszkody przez innego z kolei członka.

§23. Korrespondencje przez Sekretarza expedjowane nie potrzebują być poprzednio na posiedzeniach odczytywanemi, wyjąwszy gdyby takowe odczytanie i przyjęcie poprzednie, ze względu ważności jakiego przedmiotu Sekcja za potrzebne uważała.

§ 24. Komplet do wszelkich czynności Sekcyi stanowią 3/4 części członków w miejscu posiedzeń znajdujących się; licząc do 1/4 części nieobecnej wszystkich tych, którzy dla choroby lub innej przeszkody na posiedzeniu nie są obecnemi. Gdyby z powiatu liczby członków na 3/4 części pozostawało jeszcze 1.. 2.. 3.. których 3/4 fizycznie oddzielić się nie dają, wtedy ci 1. 2. 3. chociaż obecnemi nie byli ważności kompletu nie zrywają.
Nigdy jednak komplet mniej jak z pięciu składać się nie może, i jeśliby nie było więcej członków jak pięciu, a i z tych który na posiedzeniu obecnym być nie mógł, wtenczas pozostali mogą odbywać posiedzenie narad i protokół spisywać, lecz żadnej decyzyi przedsiębrać nie są mocni.

§ 25. Decyzje we wszystkich przedmiotach wydawane będą prostą większością kresek głosujących członków.
W przypadku równości głosów odbytem będzie powtórne wotowanie, a gdyby i powtórnie równość pozostała, wtedy rzecz przedmiotem decyzji będąca pozostanie w takiem położeniu w jakiem była przed dyskussją, i stanowić ta deliberacja i decyzja nastąpi na jednem z dalszych posiedzeń w komplecie przynajmniej jednym członkiem powiększonym.

§ 26. Każdy członek może wyłączyć się lub przez decyzją większości być wyłączonym od głosowania wtenczas tylko, jeżeliby osobistość jego w prost lub pośrednio wchodziła do przedmiotu decyzji.

§ 27. Wyłączenie każde powinno być w protokóle zapisanem; nigdy jednak wyłączeni członkowie, jeśli liczba ich nie wynosi większości obecnych na posiedzeniu, nie mogą zrywać kompletu i decyzja wydana większością głosów pozostających członków jest tak ważna jak gdyby wszyscy obecni do jej wotowania należeli.

§ 28. Każda Sekcya może i powinna:

a. Zatrudniać się rozwijaniem i rozszerzaniem zasad Demokracji pomiędzy Polakami.

b. Naradzać się nad środkami do tego celu właściwemi i takowe przez swoich członków przedsiębrać.

c. Roztrząsać i decydować wnioski i projekta członków i rezultata przesyłać Sekcyi centralnej.

d. Przygotowywać materjały do pisma Towarzystwa i takowe odsyłać do Sekcyi trudniącej się jego wydawaniem.

e. Zbierać wszelkie spostrzeżenia, uwagi i wnioski nad tem wszystkiem, cokolwiek tylko postęp działań Towarzystwa, jak równie jego Sytuacja, jego stosunki interessować może; i takowe do właściwego wyjątku Sekcyi centralnej przedstawiać.

§ 29. Oprócz tego każda Sekcya, przyjmuje, przegląda i zatwierdza rachunki swego Kassjera; Czuwa nad całością funduszów i Biblioteki; urządza ilość i pobór składek od członków; przyjmuje i wykreśla członków; zbiera głosy członków swoich co do przedmiotów do decyzji ogółu zakomunikowanych; a to w sposobie i zakresie jak poniższe przepisy oznaczają.

§ 30. Wszystkie Sekcye zostają w ciągłych stosunkach i korrespondencyi z Sekcyą centralną; jej wezwaniom i decyzjom zadosyć czynić, i nawzajem o wszystkiem ją zawiadamiać i co się potrzebnem okaże jej przedstawiać są obowiązane.
Mogą również Sekcye porozumiewać się między sobą w prost, ożeby to za potrzebne i dla działań Towarzystwa przydatne uważały.

Tytuł IIIci

Attrybucje Sekcyi Centralnej.

§ 31. Ogólny kierunek działań Towarzystwa, centralizacja tego wszystkiego co z temi działaniami ma związek, obieg wiadomości, wniosków, projektów i uwag Sekcyów i członków po różnych miejscach będących, pozostawać będzie przy jednej Sekcyi centralnej.

§ 32. Sekcya centralna, oprócz obowiązków każdej Sekcyi właściwych, stanowi ostatecznie we wszelkich przedmiotach działań Towarzystwa. Jej decyzje w tych przedmiotach wydawane, wychodzić będą pod imieniem Towarzystwa.

§33. Protokoły posiedzeń Sekcyi centralnej jako protokoły Towarzystwa uważane i do Księgi protokołów Towarzystwa wpisywane będą.

§34. Przepisy Tytułu 2go niniejszej organizacyi są wspólne Sekcyi centralnej, z tym dodatkiem iż Sekretarz, Kassyer, Bibliotekarz przez Sekcyą centralną wybrani, uważani będą jako urzędnicy całego Towarzystwa.

§35. W przedmiotach §fu 32 objętych, Sekcya centralna wydaje rozporządzenia, instrukcye, oraz szczególne polecenia członkom lub Sekcyom jakie za potrzebne osądzi. Inne attrybucye Sekcyi centralnej w następnych Tytułach szczególnemi przepisami są określone.

§36. Wydawanie Pisma i innych druków Towarzystwa w jakimbądź języku pozwolone, będzie wyłącznie i ostatecznie bądź Sekcyi centralnej bądź innej stosownie do okoliczności miejscowych.

Tytuł IV.

Obowiązki i Karność członków

§37. Każdego członka powinnością jest, w miarę swej zdolności i możności, pracować dla dobra ogólnego na korzyść działań i dążeń Towarzystwa.

§38. Członek każdy winien jest posłuszeństwo ustawom i uległość decyzyom większości.

§39. Każdy członek obowiązanym jest uczęszczać na posiedzenia Sekcyi w miejscu której przebywa.
Jedynie tylko choroba lub inna przeszkoda od woli członka niezawisła fizyczną niemożność znajdowania się na posiedzeniu skutkująca, od tego obowiązku uwalniać może.
W przypadkach innego Rodzaju przeszkody, członek nie mogący się znajdować na posiedzeniu winien o tem zawiadomić piśmiennie Sekretarza przed Terminem na posiedzenie oznaczonym; i wtenczas uważanym będzie za nieobecnego w miejscu posiedzenia.

§40. Członkowie zamieszkali w jednym mieście lub wsi, skoro się znajdują w liczbie dostatecznej do utworzenia Sekcyi podług §fu 2 zawiązać ją i attrybucye przepisane wypełniać są obowiązani.—

§41. Uchybienia przeciw obowiązkom §§fów 37, 38, 39, 40 wskazanym, za pierwszym razem protokolarnie napominane, a w razie nie poprawności powtórzone wykreśleniem z listy członków karane będą.

§42. Objawienie zdań politycznych lub postępowanie członka w brew przeciwne zasadom Towarzystwa, wprost, wykreśleniu ulegać będzie.

§43. Nie wolno jest członkowi Towarzystwa Demokratycznego Polskiego należeć do żadnych innych Towarzystw polskich mających cele polityczne; jak i do tych cudzoziemskich którychby zasady i cele polityczne przeciwne były zasadom Demokracyi.
Postępujący w brew temu przepisowi ulegać będą wykreśleniu.

§44. Przepis Artykułu 8go Ustaw zasadniczych z daty 17go Marca 1832 Roku, wymagający $\frac{2}{3}$ części głosów decydującego Kompletu na przyjęcie lub wykreślenie członka jako też przepisy dotychczasowego urządzenia o centralizacyi działań z daty 15 Kwietnia tegoż Roku nadające jedynie centralnemu Kompletowi moc przyjmowania i wykreślania członków, są niniejszem uchylone, a w ich miejsce wchodzą następujące prawidła.

§45. Każda Sekcya ma prawo prostą większością głosów przyjmować członków Towarzystwa.
Członek podający stosownie do Artykułu 6go Ustaw zasadniczych Kandydata na członka, winien zarazem złożyć jego deklaracyą własnoręcznie podpisaną

w tej osnowie: „zasady Towarzystwa Demokratycznego Polskiego w zupełności podzielając,
„z swoim przekonaniem do obowiązków jego członka przystępuję i w dowód tego własnoręcznie
„niniejszą Deklaracyą podpisuję /: data i podpis:/."

Deklaracja ta, po przyjęciu Kandydata na członka, w aktach Towarzystwa zachowaną, a w razie nieprzyjęcia zwróconą mu będzie.

§46. Sekcja każda ma również prawo decydować prostą większością głosów wykreślanie członków Towarzystwa do jej składu należących.

Wykreślanie członków przebywających w miejscach, gdzie niema żadnej Sekcji decyduje Sekcja centralna.

Każda decyzja skazująca na wykreślenie powinna być skazanemu przez Sekretarza Sekcji decydującej w wypisie z Protokołu doręczoną.

§47. Skazanemu na wykreślenie wolno jest odwołać się od decyzji Sekcji do wyroku ogółu Towarzystwa.

Chcący użyć tego prawa powody swego odwołania się winien złożyć Sekcji centralnej na ręce jej Sekretarza w przeciągu 6ciu dni od wręczenia sobie decyzji skazującej, jeśli przebywa w tem samem mieście lub wsi gdzie Sekcja centralna się znajduje; a w przeciągu jednego miesiąca jeśli przebywa w obrębie tegoż samego kraju; w przeciągu zaś trzech miesięcy jeśli w innym kraju przemieszkuje.

§48. Każdy oraz członek Towarzystwa, bez względu czyli wchodził lub nie do Kompletu Sekcji decydującej, może przeciwko decyzji przyjęcia lub wykreślenia, przez którąbądź sekcyą wydanej wnieść oppozycją i żądać jej zmiany lub uchylenia przez wyrok ogółu Towarzystwa.

Takowe żądanie winien opponujący przedstawić Sekcji, w miejscu posiedzeń której przebywa; a która jeśli uzna ważność powodów oppozycji, prześle ją Sekcji centralnej dla uzyskania decyzji ogółu. Choćby jednak nie uznawała ważności powodów oppozycji, powinna przesłanie jej dopełnić, skoro opponujący pomimo to, przy swoim żądaniu obstaje.

Wniesienie oppozycji i jej przesłania powinno nastąpić najdalej w ciągu jednego miesiąca po zawiadomieniu przez Sekcyą centralną wszystkich członków Towarzystwa o decyzji przyjęcia lub wykreślenia przez którąkolwiek Sekcyą wydanej.

§49. Sekcja Centralna w przypadkach appelacji lub oppozycji §§ 47 i 48 przewidzianych ściągnąwszy obustronnie potrzebne wyjaśnienia, opis sprawy sporządzi i do zebrania decyzji ogółu podług prawideł w tytule VI przepisanych przystąpi.

§50. Przyjęty przez Decyzją Sekcji członek może zaraz należeć do jej posiedzeń, jak również skazany na wykreślenie należeć do nich przestaje, bez względu na appelacją lub oppozycją; chyba że Sekcja dla ważnych przyczyn inaczej tymczasowo zadecyduje.

Wszakże ani przyjęcie ani wykreślenie nie może być na zewnątrz Towarzystwa ogłoszonem, aż po rozstrzygnieniu przez ogół zaszłej appelacji lub oppozycji, gdyby zaś żadna nie zaszła aż dopiero po upłynieniu terminów §§ 47 i 48 zakreślonych.

§51. Członek niechcący należeć dłużej do Towarzystwa i usuwający się od obowiązków członka ulega wykreśleniu.

§52. Członek raz wykreślony nie może być więcej do Towarzystwa przyjęty.

§53. Lista ogólna członków pozostawać będzie przy Sekcji centralnej. Każde w niej zmiany z przyjęcia lub wykreślenia drukiem ogłaszane będą z zachowaniem warunków w §fie 50 zastrzeżonych.

§54. W przypadku śmierci lub choroby umysłowej członka, pozbawiającej go możności używania rozumu, zapisaną będzie o tem adnotacya w liście przy jego nazwisku; lecz żadne ogłaszanie niema miejsca.

§55. Jeżeli członek popełnił w jakim kraju przestępstwo przewidziane ustawami karnemi tegoż kraju; w takim razie decyzja ogółu Towarzystwa wyrzeka, w miarę rodzaju przestępstwa, czyli tenże wykreślonym być ma lub nie.

§ 56. Wszyscy członkowie obowiązani są o swoim pobycie i o każdem przeniesieniu się zawiadamiać swoją Sekcyą i przez tego Sekretarza Towarzystwa który w tej mierze zostaje w bezpośrednich stosunkach z sekretarzami Sekcyów.

§ 57. Przepisy niniejszego Tytułu, dla członków czynnych Towarzystwa ustanowione, nie stosują się do członków korrespondentów których obowiązki i stosunki względem towarzystwa, od rozmaitych okoliczności zawisłe, takowym przepisom nie ulegają.

Tytuł V.

Składki i Fundusze.

§ 58. Skoro Sekcya centralna uzna potrzebę zaopatrzenia Kassy Towarzystwa w potrzebny fundusz za pomocą Składek członków, wezwie w tym celu inne Sekcye o urządzenie poboru składek, które dopełnionem będzie w sposób następujący.

§ 59. Każda Sekcya mając wzgląd na potrzebę wymagającą składek i w stosunku do możności członków urządzi ilość i termina wypłaty dla każdego członka ułoży i prześle do Sekcyi centralnej listę obowiązanych do składki, z wymienieniem ilości i terminów, jako też listę tych, których żadnej składki, dla niemożności opłacać nie będą w stanie. Sekcya centralna podobnąż listę co do członków do niej należących sporządzi, i następnie ogólną listę wszystkim Sekcyom zakommunikuje.

§ 60. Fundusze ze składek lub z innych źródeł na rzecz Towarzystwa zebrane, użyte będą na koszta druku, korrespondencyi, kommunikacyi, lub na inne potrzeby w przedsięwzięciu działań Towarzystwa zachodzące.

§ 61. Rozrządzanie w tym celu funduszami należy do Sekcyi centralnej; użycie ich zaś na potrzeby indywidualne członków lub na inne przeznaczenie może tylko nastąpić za zezwoleniem większości ogółu członków Towarzystwa.

§ 62. Kassjer Towarzystwa lub Sekcyi któryby wbrew powyższym dwóm §§m użył lub użyć dozwolił funduszów mu powierzonych, ulega karze wykreślenia.

§ 63. Rachunki Kassjerów przez Sekcye zatwierdzone, przesyłane będą do Sekcyi centralnej która po każdem półroczu ogólny rachunek przez siebie zatwierdzony wszystkim Sekcyom dla wiadomości zakommunikuje.

Tytuł VI.

Przedmioty do decyzyi ogółu zachowane.

§ 64. Sekcya centralna możną jest wydawać rozporządzenia i na zapytanie członków lub Sekcyów decyzye objaśniające w wykonaniu i zastosowaniu praktycznem ustaw i urządzeń i czuwa w tej mierze nad zachowaniem jednostajności; lecz samychże ustaw i urządzeń zmieniać, uchylać i innych stanowić nie ma mocy.

§ 65. Władza zatem prawodawcza w Towarzystwie pozostaje przy ogóle wszystkich jego członków.

§ 66. Wszelkie oraz odezwy, deklaracye, protestacye i. t. p. Akta Towarzystwa, na zewnątrz z podpisami wszystkich członków wychodzące, do decyzyi ogółu są zachowane.

§ 67. We wszelkich przedmiotach do decyzyi ogółu zachowanych, Sekcya centralna przygotowany u siebie projekt prześle wszystkim Sekcyom, w celu rozpoznania i oświadczenia zdania członków za projektem lub przeciw niemu.

§ 68. Uwagi nad projektem porobione z wyrażeniem imiennem zdań członków oświadczonych za projektem lub przeciw projektowi, przesłane będą Sekcyi centralnej.

Członkowie nie mający żadnych do zrobienia uwag głosować winni za projektem, a żądający zmian lub popraw, głosują przeciw tym tylko częściom lub Artykułom projektu na które się nie zgadzają.

§ 69. Skoro wskutek poprzedniego Artykułu, Sekcja centralna odbierze zdania nadesłane od takiej liczby członków, iż ta z dodaniem liczby członków Sekcji centralnej wyniesie $\frac{3}{4}$ części ogółu zapisanych w liście, wtenczas nie czekając na nadesłanie zdań od resztującej $\frac{1}{4}$ części przystąpi na swem posiedzeniu do zebrania zdań od swoich członków, i następnie do ogólnego obliczenia wotów. —

§ 70. Jeżeli z takowego obliczenia okaże się większość za projektem, Sekcja centralna rezultat ten Towarzystwu ogłosi i projekt jako zamieniony w decyzją ogółu w wykonanie wprowadzi.

§ 71. Jeżeli przeciwnie po obliczeniu wotów nie będzie większości za projektem takowy stosownie do powyższych uwag większości poprawiony, pod powtórne stosownie do §§ów 67 i 68 przejdzie wotowanie.

§ 72. W głosowaniu powtórnem żadne już uwagi i propozycje zmian nie będą miały miejsca lecz członkowie przystąpią wprost do oświadczenia zdań swoich za lub przeciw projektowi.

§ 73. Po zebraniu zdań w powtórnem wotowaniu, Sekcja centralna sposobem w § 69 oznaczonym, do wynalezienia większości, przystąpi; i jeśli takowa za projektem okaże się stosowną do § 70 wyda decyzją.

§ 74. Jeżeliby i po powtórnem wotowaniu większość była przeciw projektowi, wtenczas projekt upada i rzecz przedmiotem jego będąca w takim stanie, w jakim przed projektem była pozostaje.

Tytuł VII

Oznaczenie Sekcjów.

§ 75. Stosownie do §u 3 Sekcją pierwszą jest Sekcja w Paryżu; 2 drugą Sekcja w Avignon trzecią Sekcja w Bourges, dalsze w miarę zawiązania się Sekcja centralna liczbą porządkową oznaczy.

§ 76. Sekcja...... w....... pełnić będzie obowiązki i attrybucje Sekcji centralnej.

§ 77. Przeniesienie tych obowiązków na inną Sekcją może tylko nastąpić przez decyzją ogółu wydaną podług formalności w Tytule VI przepisanych.

§ 78. Jeżeliby jednak takie zaszły okoliczności, iżby w miejscu przez § 76 oznaczonem nie mogła przebywać dostateczna do utworzenia jednej Sekcji liczba członków wtenczas Sekcja §u 76 dopełnienia obowiązków centralnych upoważniona przed oddaleniem się członków z tegoż miejsca, zadecyduje gdzie odtąd tymczasowo przenosi się centralne działanie; a wola ogółu dalszą w tej mierze wyda decyzją.

§ 79. Wydawanie pisma i druków stosownie do §u 36 Sekcji...... w...... poruczonym zostaje.

Tytuł VIII.

Zastrzeżenia ogólne.

§ 80. Przepisy ustaw zasadniczych z daty 17 Marca 1831 r. i następnie wydanych późniejszych urządzeń o ile przez niniejszą organizacją doznały zmiany lub uchylenia przestają odtąd obowiązywać; o ile zaś nie są zmienionemi pozostają w swej mocy.

§ 81. Organizacja niniejsza obowiązywać zacznie od dnia, w którym komplet Towarzystwa w Paryżu dotychczasowo centralne obowiązki pełniący, na skutek obliczenia zebranych zdań przynajmniej przez $\frac{3}{4}$ części wszystkich członków oświadczonych, rezultat większości za przyjęciem wynajdzie i ogłosi.

§ 82. W żadnym przypadku wotowanie Sekcjami nie może mieć miejsca pod nieważnością. Komitet ani Sekcja centralna ani żadna inna, nie może nigdy attrybucji sobie służących sprawować przez delegacją, jakiejkolwiek liczbie członków i w jakibądź sposób powierzoną pod nieważnością.

§ 83. W nadzwyczajnych, przewidzieć się niedających zdarzeniach, któreby szybkiego działania, przekraczającego nawet zakres attrybucji centralnej wymagały, taż Sekcja centralna mocna będzie wszelkie kroki przedsiębrać, wszelkie decyzje i rozporządzenia, jakie za potrzebne osądzi wydawać, i takowe każdy członek ściśle dopełnić będzie obowiązany: pod warunkiem, iż po ustaniu nadzwyczajnych okoliczności,

potwierdzenie lub uchylenie decyzya ogółu zwyczajnym trybem wyrzecze.
Skoro Sekcya Centralna znajdzie się w potrzebie użycia tej nadzwyczajnej władzy jako jej § niniej
szy nadaje, powinna o tem natychmiast wszystkie Sekcye zawiadomić.
§ 84 Ani żadna Sekcya, ani ogół nie może nigdy wyrzec rozwiązania Towarzystwa Demokra
tycznego Polskiego. Decyzye podobne będą same z siebie nieważnemi a członkowie wnoszący
lub popierający rozwiązanie ulegną karze wykreślenia.

Powody

do Projektu organizacyi wewnętrzney Towarzystwa Demokratycznego Polskiego.

Ustawy zasadnicze Towarzystwa Demokratycznego Polskiego przy jego zawiązaniu w dniu
17 Marca 1832 Roku przyjęte i ogłoszone, w Artykule 15 zastrzegły że „Jeżeli Towarzystwo
„za powiększeniem się liczby członków jego uzna potrzebę skoncentrowania działalności na
„tenczas stosowne w tym celu ustanowi przepisy."
Przypadek w tym Artykule przewidziany wkrótce nastąpił, i w dniu 13 Kwietnia 1832 r:
Towarzystwo w owczas z 21 członków złożone, na posiedzeniu w Paryżu odbytem, mając
wzgląd na okoliczności owczesne stawiające Polaków w konieczności opuszczenia Paryża,
a może nawet i Francyi, postanowiło: że członkowie jego mogą i powinni rozjeżdżać się z Pa
ryża, bądź na Prowincye Francyi, tam gdzie są zakłady wojskowe Polaków, lub do innych
miejsc gdzie się Polacy znajdują, a nawet i tam gdzie ich jeszcze nie ma, bądź też do innych
krajów; że jednak żaden członek Towarzystwa nie powinien się oddalać bez wiedzy i przyzwo
lenia Towarzystwa, tak co do jego odjazdu jak i co do miejsca gdzie się ma udać, i że każdy
członek wyjeżdżający z Paryża, z miejsca swego pobytu zostawać winien w ciągłych Korrespon
dencyach z Towarzystwem i stosunki jego rozszerzać.
Na następnem zaś 15 Kwietnia posiedzeniu, uchwaliło Towarzystwo następujące co do
centralizacyi działań przepisy:
a że po rozjechaniu się niektórych członków z Paryża, i bez względu na powiększenie
się ich liczby na Prowincyach Francyi, centralizacya działań Towarzystwa pozostaje w Paryżu,
gdzie Sekretarz ciągle przebywać jest obowiązany;
b Jeżeliby takie zaszły okoliczności iż członkowie centralizacyą w Paryżu utrzymujący,
musieliby opuścić Paryż, wtedy przed opuszczeniem obowiązani będą zebrać się w komplecie
niżej oznaczonym, i zadecydować gdzie się przenosi nadal centralne działanie;
c Komplet do wszystkich działań podług Artykułu 13 Ustaw stanowić będą $\frac{3}{4}$ części członków
obecnych w Paryżu, nigdy jednak komplet nie może być złożony mniej jak z pięciu członków;
d Komplet taki działać będzie jako Towarzystwo, stanowiąc we wszystkich przedmiotach,
wyjąwszy zmianę jakichbądź przepisów, Ustaw i urządzeń Towarzystwa przyjętych i ustano
wionych, które to zmiany tylko w komplecie $\frac{3}{4}$ części ogółu całego Towarzystwa miejsce mieć mogą.
Podług tych więc przepisów, komplet centralny Towarzystwa w Paryżu sprawował i spra
wuje dotąd władzę (mówiąc językiem dotąd zwyczajnym) administracyjną i sądowniczą, to jest
zatrudniał się kierunkiem działań Towarzystwa, redakcyą i drukiem pisma czyli broszurek, wy
dawaniem i ogłaszaniem odezw i deklaracyi; jakoteż wyrokował stanowczo i ostatecznie o
przyjmowaniu i wykreślaniu członków. Władzę zaś prawodawczą przy ogóle Towarzystwa
pozostawała. Skład tego kompletu centralnego zmieniał się często w miarę przyjazdu, poby
tu i odjazdu z Paryża członków, tak że tędzie 3ch członków (licząc w to Sekretarza) znaliczyć mo
żna którzy nieprzerwanie w Paryżu przemieszkując, ciągle do składu Kompletu należeli;

attrybucyę barziej centralne nie do Osób lecz do miejsca były przywiązane; przez cały ten je=
dnak przeciąg czasu skład kompletu nie był mniejszy jak z 7 członków, ani większy jak 18tu
Tymczasem po rozjechaniu się członków niektórych na Prowincyę, liczba członków Towarzy=
stwa coraz więcej wzrastała, tak że wkrótce ogół znajdujących się na Prowincyach pięć razy prze=
nosił liczbę będących w Paryżu; bez względu przecież na to Komplet Paryzki nieprzestawał
sprawować attrybucyj centralnych, jako do tego powyższem urządzeniem wyraźnie upoważniony.
Z powiększaniem się liczby członków w niektórych zakładach, wynikła naturalna potrzeba
ażeby ci nie pojedynczo i osobno ale łącznie wszyscy razem znosili się i korrespondowali z kom=
pletem centralnym, aby więc w tej mierze między sobą na miejscu się porozumiewali. Ztąd wy=
płynęła konieczność zbierania się członków po zakładach na posiedzenia kollegjalne, spisywa=
nie protokołu tych posiedzeń, ustanowienie Sekretarza do korrespondencyi i Kassjera do od=
bioru składek i pieniędzy za sprzedaż pism. Takie oddziałowe zgromadzenia członków nazwa=
ły się konferencyjami towarzystwa, z których pierwsza w Avignon druga w Bourges u=
tworzoną została.
Konferencyje te żadnym przepisem praw Towarzystwa nieupoważnione, i tylko z konieczno=
ści potrzeby przez wzgląd na okoliczności miejscowe uformowane nie miały żadnego udzia=
łu władzy, żadnych attrybucyj któreby jako kompleta oddzielne wykonywać mogły. Ich ce=
lem było jedynie (ułatwienie) wzajemnego porozumiewania się członków oddalonych od kompletu central=
nego a w znaczniejszej liczbie na jednem miejscu przebywających. Czynności więc ich o=
graniczać się musiały na tem, co każdy pojedynczy członek wykonywać może, to jest na
przedstawianiu uwag, wniosków i różnych przełożeń do kompletu centralnego, i na poda=
waniu kandydatów.
W skutku tychto uwag i przełożeń naprzód od Konferencyi w Avignon potem od konfe=
rencyi w Bourges nadesłanych, komplet centralny odbył rewizyą dotychczasowych urzą=
dzeń i uznał potrzebę ustanowienia nowej organizacyi wewnętrznej Towarzystwa.
Że zaś takowe zmiany prawodawcze podług urządzenia z daty 15 Kwietnia tylko w kom=
plecie najmniej z $\frac{3}{4}$ części ogółu członków złożonym stanowione być mogą; gdy z drugiej
strony zebranie się tylu członków na wspólne posiedzenie, z powodu okoliczności w ja=
kich się znajdujemy jest niepodobnem, komplet centralny uznał za rzecz dostateczną
/: i w tem przyzwolenia większości oczekuje :/ zaradzić potrzebie w ten sposób, ażeby projekt or=
ganizacyi rozesłać wszystkim członkom do uwag i głosowania, a następnie zebrane na=
mniej od $\frac{3}{4}$ części członków głosy obliczyć, i to co się rezultatem zdań większości okaże
jako nowe prawo ogłosić i w wykonanie wprowadzić.
W tym celu przygotowanym został Projekt na następujących powodach oparty.

w Ogólności

Główne zasady projektu są te: iż władza prawodawcza przy ogóle pozostaje; wszelkie
zatem ustawy i urządzenia jakoteż wszelkie decyzye, deklaracye, protestacye, odezwy, na
zewnątrz Towarzystwa wychodzące ogół uchwala i stanowi, podług prawideł w projekcie
szczegółowo oznaczonych. Do czynności zaś wewnętrznych Towarzystwo podzielone jest na
Sekcye z których jedna nazwana centralną, trudnić się będzie zbieraniem i wykonywa=
niem woli ogółu, władza więc administracyjna poruczoną jest Sekcyi centralnej. Na=
koniec władza sądownicza to jest przyjmowania i wykreślania członków pozostawać
będzie przy każdej pojedynczej sekcyi, a wyrokowanie ostateczne w razie appelacyi ogó=
łowi jest zachowane.

w Szczególności

Co do Tytułu Igo

Przepisy tego Tytułu w ośmiu §§ objęte oznaczają prawidła podziału na Sekcye,
liczbę członków do tworzenia Sekcyi potrzebną i sposób ich zawiązania. Zasadą podzia=
łu jest liczba członków i miejsce wspólnego ich pobytu. Sekcye więc nie do osób lecz=

też do miejsca są przywiązane. Oznaczenie Sekcyj numerami § 3cim wskazane potrzebne jest tylko dla porządkowości żadne jednakże z nich prerogatywy pierwszeństwa ani wyższości nie wypływają. §§ 6ty i 7y zabraniają pod nieważnością tworzenia dwóch Sekcyi na jednem miejscu, dążeniem bowiem projektu jest ułatwić wspólność działań Towarzystwa, nie zaś je rozrywać; dla tego też o tyle tylko rozdział na Sekcye może mieć miejsce, o ile członkowie są naturalnie przez odległość różnych miejsc swego pobytu od siebie oddzieleni.

Co do Tytułu VIIgo

§ 9ty oznacza bliżej cel właściwy podziału na Sekcye, a umieszczone w § 10tym zastrzeżenie, iż tylko jedna sekcya centralna wolą ogółu wykonywająca na zewnątrz tenże ogół reprezentuje i objawia, potrzebnem jest dla zapobieżenia kollizjom jakieby wyniknąć mogły, gdyby każda Sekcya oddzielnie za całe Towarzystwo działać chciała.

§§ 11, 12, 13, 14 oznaczają wybór sekretarza, kassjera i bibliotekarza, ich obowiązki i czas urzędowania.

§§ 15, 16, 17, 18 przepisują formalności posiedzeń, których jawność dla tego jest wzbroniona, że lubo Towarzystwo Demokratyczne Polskie nie jest tajnem co do swej egzystencyi i swoich działań, przecież dyskussje i porozumiewania wewnętrzne powinny być tylko samym członkom wiadomemi, a rezultata ich to jest same działania, jawnemi dopiero na zewnątrz być mogą. Inaczej działania towarzystwa byłyby wszelkiemi sposobami utrudzane i paraliżowane ze strony tych, w jego celom i zasadom jawnie ogłoszonym przeciwni, najusilniej pragną, aby te cele, te zasady nigdy się nie ziściły.

§§ 19, 20, 21, 22, 23 wskazują formalności protokołu posiedzeń i korrespondencyi.

§ 24 oznacza liczbę konieczną członków do ważności kompletu. Zbyt często zdarzyć się może, iż wszyscy członkowie nie mogą się znajdować na posiedzeniu; aby więc przez to bieg czynności nie doznawał przerwy, dostateczną zdaje się być rzeczą, iżby 3/4 części za całość działać mogły. Że zaś z podziału na 4 części mogą wypaść frakcyje arytmetyczne, przeto dla uniknięcia wątpliwości projekt stanowi iż frakcyje takie nie czynią ważności kompletu. Podług tego więc paragrafu z 20tu członków obecnych w miejscu posiedzeń Sekcyi, potrzeba najmniej 15tu do ważności kompletu; z 19tu potrzeba 12tu z 18tu lub 17tu potrzeba także 12tu, z 16tu potrzeba również 12tu z 15tu lub 14tu lub 13tu lub 12tu potrzeba 9ciu z 11tu lub 10ciu lub 9ciu lub 8miu potrzeba 6ciu z 7miu, 6ciu lub 5ciu potrzeba zawsze 5ciu obecnych na posiedzeniu.

§ 25 obejmuje wyrzeczną zasadę, iż większość stanowi decyzyą; oznacza również sposób rozwiązywania równości głosów, gdyby się zdarzyła.

§§ 26 i 27 oznaczają przypadki wyłączenia się członków obecnych na posiedzeniu od głosowania na decyzyą, która w takim razie większością głosów niewyłączonych wydana będzie prawomocną; wyjąwszy gdyby liczba wyłączonych była tak znaczna co zbyt rzadko zdarzyć się może, iżby całą większość obecnych zajmowała: gdyby na przykład z 9ciu obecnych 5ciu było wyłączonych; wtenczas pozostali 4rej nie mogą już za ogół decydować.

§ 28, 29 i 30 określają w ogólności przedmioty czynności i zatrudnień Sekcyi, oraz jej attrybucje i obowiązki; które nadto co do przedmiotów w § 29tym wzmiankowanych, będą jeszcze w dalszych przepisach projektu szczegółowo oznaczone.

Co do Tytułu VIIIgo

§§ 31, 32 i 33 zawierają ogólne określenie attrybucyj Sekcyi centralnej, stosownie do zasad już wyżej przytoczonych. Jak rozmaite mogą być przedmioty działań Towarzystwa, tak rozliczne przypadki których przewidzieć, obliczyć i szczegółowych na każdy przypadek przepisów ustanowić jest niepodobna. Należało więc poprzestać na położeniu ogólnych prawideł, a czuwanie ogółu nad postępowaniem Sekcyi centralnej, władzy tylko administracyjną mającej, i wszechwładne dobro ogółu jest dostateczną rękojmią od obawy jakiegobądź nadużycia.

§ 33 dla tego nakazuje do księgi protokołów Towarzystwa zapisywać protokóły Sekcyi centralnej że one będą zbiorem i obrazem działań wszystkich Sekcyów i całego ogółu.
Podług § 34 Sekretarz, Kassjer i bibljotekarz Sekcyi centralnej, będą zarazem urzędnikami towarzystwa, to jest co do stosunków i korrespondencyi zewnętrznych, które w imieniu ogółu z osobami obcemi lub Towarzystwami przedsiębrać wypadnie. Inne formalności o kompletzie, o wyłączeniach, protokółach posiedzeń i.t.d. dla Sekcyów w poprzednim tytule oznaczone, są wspólne Sekcyi centralnej, bo do stanowienia różnicy żadnego nie masz powodu.

§ 36 zastrzega iż wydawanie pisma i druków niekoniecznie do Sekcyi centralnej jest przywiązanem; z naturalnych bowiem przyczyn musi być powierzonem tey sekcyi, która w gronie swoim liczyć będzie najwięcej zdolnych do tej części prac towarzystwa, i która przebywać będzie w takiem miejscu gdzie drukować można; gdy tymczasem obowiązki Sekcyi centralnej mogą być powierzone każdej Sekcyi choćby w jej gronie nie było zdolnych pisarzy ani miejscu jej posiedzeń drukarni; inne zaczej powody w oznaczeniu Sekcyi centralnej muszą być miane na uwadze jak się to niżej powie.

Co do Tytułu IV

§§ 37, 38, 39, 40, 41, 42 są tylko obszerniejszem rozwinięciem przepisów ustaw zasadniczych z datty 17^go^ Marca 1832 r: co do powinności jakie ma każdy członek względem towarzystwa i karności za przeciwne im postępowanie.

§ 43 Zabraniający członkowi należeć do innych politycznych towarzystw Polskich, polega na tej zasadzie: że jeżeli członek uznaje zasady, cele i dążenia Towarzystwa za dobre i zbawienne powinien się im w całości poświęcić i z wszelką usilnością działania towarzystwa wspierać; jeżeli zaś uznaje zasady za złe, lub cele i dążenia, oraz same działania za niepoczyteczne i w skutek tego chrypta się innych działań tem samem niepowinien się w Towarzystwie naszem mieścić. Towarzystwo demokratyczne Polskie jest tej wiary iż tylko w połączonych siłach do celu zdążyć możemy; a zatem siły pojedyncze ile możności skupiać i łączyć, nie zaś rozrywać, rozdzielać należy. Choćby więc istniało inne jakie Towarzystwo mieniące się wyznawcą demokracyi, członkowie nasi należeć do niego nie powinni; bo jeżeli to Towarzystwo byłoby równie demokratycznem jak nasze, to oddzielnie istnieć by nie mogło; jeżeli zaś miałoby pewne różnice odcienia, tem samem nie byłoby z naszem zgodne. Ogólną więc zasadą naszą być powinno: że kto nie jest z nami, jest przeciwko nam. Rozumie się samo przez się iż zakaz powyższy nie tyczy się towarzystw Polskich, które ani jawnych ani ukrytych celów politycznych nie mają; jakiemi naprzykład mogą być Towarzystwa naukowe, militarne, medyczne, prawnicze, rzemieślnicze, handlowe u.t.p. do tych każdemu członkowi jest wolno. Rownież mogą istnieć Towarzystwa innych narodów, tak jak nasze Towarzystwo Polskie, które mają takież same demokratyczne zasady jakiem n.p. jest we Francyi Towarzystwo Przyjaciół ludu, Towarzystwo Praw człowieka; do takich należeć nie jest wzbronnem: lecz nie powinni nasi członkowie należeć do Towarzystw cudzoziemskich przeciwnych demokracyi, jakiem np być może Towarzystwo Karlistów, albo Filipistów we Francyi

§ 44 Zmienia dotychczasowy przepis artykułu 8° ustaw zasadniczych wymagający $\frac{2}{3}$ części głosów na przyjęcie lub wykreślenie członka. Błąd który się tam w owczas wcisnął poprawić teraz należy. Wola każdego zgromadzenia, Towarzystwa Kompletu, ogółu, słowem każdego ciała moralnego, właściwie tylko przez jednomyślną zgodność zdań wszystkich jego członków pojedynczych objawioną by być powinna: Lecz gdy jednomyślności zawsze prawie jest niepodobną, ztąd powszechnie jest uznaną zasadą, iż to się uważa za wolą ogółu, co większość zdań jego członków objawia. Im bardziej większość ta zbliża się do jednomyślności tem większe jest prawdopodobieństwo, że zdanie tej większości jest zdaniem ogółu. Lecz między prostą większością a jednomyślnością żadnej granicy położyć nie można, bo kładąc jakąkolwiek ta szkodliwa rodzi się konsekwencya, iż w takim razie, mniejszej

Ilości

kszości ale mniejszość stanowi; Jeden lub kilku indywiduów wykonywają ówczas znane w Polsce Liberum veto i mniejszość nad większością panuje. I tak n.p. z 21 członków kompletu decydującego o przyjęciu lub wykreśleniu, potrzeba było według dotychczasowej naszej ustawy aby $\frac{2}{3}$ części to jest: 14 zgodziło się na przyjęcie lub wykreślenie. Ponieważ zaś prosta większość 21 jest 11 przeto chociażby ta większość była za przyjęciem lub wykreśleniem, mniejszość jednak z 10 złożona zniweczy decyzyą, i członek pomimo woli większości ani przyjętym ani wykreślonym być nie może. Więcej jeszcze udowadającym jest przykład na 9ciu głosujących tu bowiem prosta większość jest 5 a podług artykułu 8° $\frac{2}{3}$ czyni 6 widoczną więc jest rzeczą że w takim komplecie jeden członek stanowi wszystko i wolą większości bezskuteczną czyni.

Na tych więc powodach gruntują się §§ 45 i 46 Projektu oddające wykreślanie i przyjmowanie decyzyi prostej większości każdej Sekcyi;

§ 45 przepisuje także jednostajną formę deklaracyi kandydatów; a § 46 dla zachowania porządku zastrzega iż członkowie 1, 2, 3 lub 4 a zatem w niedostatecznej liczbie do tworzenia Sekcyi przebywający po różnych miejscach mogą być tylko przez Sekcyą centralną wykreślani.

Nadanie Sekcyom władzy wykreślania i przyjmowania członków usprawiedliwia ta uwaga, iż członkowie Sekcyi najlepiej bo najbliżej znać mogą postępowanie członka lub kandydata w miejscu ich pobytu znajdującego się a obawę wszelkiej niesprawiedliwości usuwają § 47 i 48 z których pierwszy dozwala skazanemu na wykreślenie odwołać się do decyzyi ogółu; drugi każdemu członkowi daje możność wniesienia oppozycyi przeciw decyzyi przyjęcia lub wykreślenia przez którąbądź sekcyą wydanej, i żądania również decyzyi ogółu. Termina stosowne do appellacyi § 47 i do oppozycyi § 48 określa; Nadto ostatni dla usunięcia niepotrzebnych częstokroć wniosków i korrespondencyi zastrzega, aby wniesiona oppozycya nim pod decyzyą ogółu poddaną będzie była wprzód rozważoną przez Sekcyą do której opponujący należy; często bowiem zdarzyć się może iż po takowem rozważeniu sam opponujący od dalszego popierania swej oppozycyi odstępuje; gdyby jednak i przeciwne zdanie Sekcyi nie skłoniło go do odstąpienia ogół wyrzec powinien.

Sposób ściągnienia decyzyi ogółu § 49 odsyła do zwyczajnych na inne przypadki w Tytule VI wskazanych prawideł.

§ 50 mając na względzie iż zebranie decyzyi ogółu na appelacyą lub oppozycyą dość długiego czasu wymaga, szczególniej gdy członkowie Towarzystwo po różnych miejscach oddalonych przebywają dozwala tymczasowej wykonalności decyzyom Sekcyi wewnątrz Towarzystwa; wykonanie ich tylko na zewnątrz to jest ogłoszenia przyjęcia lub wykreślenia zawiesza dopóty, dopóki decyzya Sekcyi albo prawomocności nie nabierze albo w razie appelacyi lub oppozycyi przez ogół potwierdzoną nie zostanie.

§ 51 wspiera się na tej zasadzie, że kto raz zgodził się na zasady i cele Towarzystwa i do obowiązków jego członka przystąpił, nie powinien się od nich usuwać, jeżeli uważa iż postępowanie większości nie jest trafne i dobre powinien się starać przez dyskusyą i perswazyą przekonać o tem większość, naprowadzić ją na lepszą drogę, ale nie występować z Towarzystwa; występujący przekonywa tem samem iż dla działań Towarzystwa pracować nie chce a zatem jako taki wykreślonym być powinien.

Zasadą § 52 jest: że kto raz uznanym został za niemogącego się mieścić w Towarzystwie już więcej mieścić się w nim nie może, bo czyny jego które do wykreślenia go były powodem [illegible] już być nie mogą.

§ 53 i 56 zastrzegają utrzymywanie porządku co do liczby członków i ich pobytu.

Ponieważ z przyczyn wyżej przywiedzionych wykreślenie, tylko jako kara miejsce mieć może przeto podług § 54 ani zmarły ani chory na umyśle członek, z liczby członków wykreślonym być nie może i niebędzie. Rozumie się samo

przez się iż nazwisko jego na odezwach publicznie ogłaszanych podpisywanem nie będzie bo zmarły lub bezwłasnowolny podpisywać nie może.

§ 55 Opiera się na tej uwadze, iż od rodzaju przestępstwa członka zależy czyli postępowanie jego sprzeciwia się zasadom Demokracji; gdyby naprzykład który członek popełnił w jakim kraju występek buntu rewolucyjnego który prawa tego kraju ściśnięciem więzieniem karzą, ten jednak czyn jego nie obwiniał by go w oczach Towarzystwa Demokratycznego skoroby ten bunt miał właśnie na celu wprowadzenie panowania zasad demokracji.

§ 57 zastrzega iż przepisom powyższym nie ulegają członkowie korrespondenci, ci bowiem za zupełnie prawie obcych względem Towarzystwa uważani być muszą, a zatem i karności jego podpadać nie mogą.

Co do Tytułu V.

O potrzebie składki do kassy najlepiej Sekcja centralna widzieć może; bo przy niej zbiór wiadomości w tej mierze pozostaje; dla tego więc § 58 stanowi iż skoro ta Sekcja uzna potrzebę, inne obowiązane są składkę uiścić która według § 59 do możności każdego członka ma być zastosowaną.

§ 60, 61, 62, 63 obejmują zastrzeżenia jakie dotychczasowe doświadczenie za potrzebne wskazało; trafiało się bowiem iż używano funduszów Towarzystwa nie na potrzeby ogółu i że w rachunkach nie było żadnej regularności. Oboknię oznaczenia, na jakie przedmioty mają być używane fundusze takowe, i że w tej mierze administracja będzie przy Sekcji centralnej użycie ich na inny jaki przedmiot do decyzji ogółu jest zastrzeżone.

Co do Tytułu VII

§ 64. Nadaje jeszcze Sekcji centralnej tak zwaną attrybucję interpretacyjną w prawodawstwie to jest możność wydawania decyzji objaśniających. Na przypadek wątpliwości w zastosowaniu praktycznem ustaw i urządzeń a to jedynie dla zachowania jednostajności w przypadkach wątpliwych, których niepodobna w prawie przewidzieć i dla zapobieżenia aby Sekcje w wykonywaniu urządzeń i ustaw, nie postępowały odmiennie i sprzecznie z sobą, lecz aby przepisy ustaw wszędzie jednakowo były rozumiane i applikowane.

§§ 65 i 66 Oznaczają w ogólności przedmioty do decyzji ogółu należące, to jest prawodawstwo i akta na zewnątrz wydawane. Inne szczególne przedmioty w powyższych tytułach były już określone.

§§ 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74. przepisują formalności podług jakich ma być zebrana decyzja ogółu. W niemożności zebrania wszystkich członków a przynajmniej $\frac{3}{4}$ części ogółu na jedno wspólne posiedzenie, przepisy te zabezpieczają pod wszelkiemi względami środki zapewnienia się o woli ogółu, czyli jego myślności co do przedmiotu pod jej decyzją oddanego; a paragraf 67 upoważniający Sekcję centralną do nie czekania na vota jednej czwartej części, ma tenże sobą powód: iż częstokroć członkowie mogą być albo oddaleni lub dla rozmaitych przeszkód nie są w stanie nadesłać swoich wotów na projekt; że zaś Towarzystwo gdyby całe na jednem miejscu się znajdowało mogłoby decydować podług Artykułu 13 ustaw zasadniczych w komplecie z $\frac{3}{4}$ części stojącym, przeto, i w głosowaniu przez korrespondencją dosyć będzie skoro wota od $\frac{3}{4}$ części będą już mogły być zebrane, inaczej bowiem nigdyby do żadnego rezultatu dojść nie można było.

Co do Tytułu VIII

§ 75 Jest uzupełnieniem czyli wykonaniem § 3°.

w §76 zostawione jest miejsce na Sekcyą centralną. Z jednej strony większa lub mniejsza dogodność miejsca, z drugiej mniejsza lub większa liczba członków Sekcyą składających, powinny tu być rozważone i ocenione. Z pierwszego względu miasto Paryż, jako zbieg wiadomości politycznych i stosunków innych ludów; z drugiego względu Avignon lub Bourges, z których w każdym więcej przebywa członków niż w Paryżu, mogłoby być miejscem posiedzeń Sekcyi centralnej. Co w tej mierze przeważyć powinno to zostawiamy zupełnie woli większości Ogółu.

§77 zastrzega, iż zmiana Sekcyi centralnej tylko przez ogół zadecydowaną być może; a §78 dozwala w tej mierze samej Sekcyi centralnej tymczasowo zadecydować na przypadek, zbyt łatwo w obecnem naszem położeniu zdarzyć się mogący, gdyby z miejsca pobytu Sekcyi centralnej członkowie pooddalać się musieli i kompletu składać nie mogli.

Również w §79 wstrzymujemy się z oznaczeniem Sekcyi mającej się trudnić drukowaniem, bo to poczęści zależy od zadecydowania §76 po części zaś do okoliczności miejscowych w Avignon lub Bourges, które nam mogą być nieznane.

Co do Tytułu VIII

§80 i 81 oznaczają sposób i czas wprowadzenia w wykonanie tej nowej Organizacyi skoro przez Wolą ogółu w prawo zamienioną zostanie. Wynalezienie tej woli ogółu i ogłoszenie, musi być powierzone dotychczasowemu kompletowi centralnemu w Paryżu, bo przy nim dotąd jest zbiór i zbieg korrespondencyi z wszystkiemi członkami. Następnie dopiero nowa Sekcya centralna podobną korrespondencyą dalszą rozpocząć może.

§82 obejmuje zastrzeżenia, które usprawiedliwia ta ogólna zasada projektu, że Sekcye jedynie dla ułatwienia wspólności działań są wprowadzone, nie zaś dla tego aby kilka oddzielnych towarzystw tworzyły; w każdem więc wotowaniu ogólnem zdania indywidualne każdego członka oddzielnie uważanem i rachowanem być powinno, i Sekcye tam tylko jako Sekcye swoją większością decydować mogą gdzie ich do tego wyraźne przepisy niniejszej organizacyi upoważniają; powtóre, że obowiązki członków towarzystwa nie są tej natury, aby ~~przez~~ Plenipotentów mogły być sprawowane; a z tąd żadne powierzanie attrybucyi Sekcyi biorowi Kommitetom lub tym podobnej delegacyi wyborowej nie powinno mieć miejsca.

§83 nadaje Sekcyi centralnej na nadzwyczajne przypadki nadzwyczajną władzę. Cała ta organizacya zastosowana do obecnego naszego położenia byłaby zupełnie nieszczęśliwą i utrudzającą na przypadek jakiej ważnej zmiany politycznej gdzieby Towarzystwo nasze, do czynnego już działania na rzecz Sprawy narodowej powołanem być mogło. Wszakże zboczenia od nadużyć Sekcyi centralnej w takim razie zapewnia dostatecznie tenże § obowiązujący Sekcyą centralną, aby o potrzebie użycia tej nadzwyczajnej władzy natychmiast Sekcye zawiadomiła; i stanowiący, że w każdym razie czynności z mocy tej władzy przedsięwzięte pod approbacyą ogółu poddane być winny.

§84 obejmuje zastrzeżenie oparte na tej zasadzie: że byt Towarzystwa powinien być równie nienaruszalnym, jak są nienaruszalnemi istotnemi jego zasady. —

[illegible]

§ 77 [illegible] § 78 [illegible]

Również w § 79 [illegible] być naznaczone.

Co do Rozdziału XIII

§ 80. 81 oznaczają sposób [illegible]

§ 82 [illegible]

§ 83 [illegible]

[illegible]